

AN PRIONSA BEAG

- Ní bhíonn seilbh ag ríthe. Bíonn siad ag 'rialú' ar rudaí. Tá sé sin difriúil ar fad.

- Agus cén mhaith duit seilbh bheith agat ar na réaltaí?

- Déanann sé saibhir mé.

- Agus cén mhaith duit bheith saibhir?

- Chun réaltaí eile a cheannach, má tá fáil orthu.

Arsa an prionsa beag leis féin, sin é an cineál cainte a chuala mé ag an fhearr meisce.

Ina dhiaidh sin féin, d'fhiagraigh sé cúpla ceist eile.

- Cad é mar is féidir seilbh bheith agat ar na réaltaí?

- Cé leis iad? arsa an fear gnó go cantalach.

- Níl a fhios agam. Le duine ar bith.

- Is liomsa iad mar sin, mar is mise a smaoinigh air ar dtús.

- Agus is leor sin?

Cinnte dearfa. Nuair a thagann tú ar sheoid nach le duine ar bith é, is leatsa í. Nuair a thagann tú ar oileán nach le duine ar bith é, is leatsa é. Nuair is tú is túisce a smaoinigh ar rud, faigheann tú paitinn air: is leatsa é. Agus tá seilbh agamsa ar na réaltaí, mar níor smaoinigh duine ar bith romhamsa ar sheilbh a ghlacadh orthu.

- Is fíor sin, arsa an prionsa beag. Ach cad é a dhéanann tú leo?

- Déanaim bainistíocht orthu. Déanaim iad a chuntas agus a athchuntas, arsa an fear gnó. Tá sé deacair. Ach is duine andáiríre mé!

Ní raibh an prionsa beag sásta go fóill.

- Maiseanois, má tá scarfí i mo sheilbh, féadaim í a chur thart ar mo mhuineál agus í a thabhairt liom. Má tá bláth i mo sheilbh agam, féadaim mo bhláth a stoitheadh agus a thabhairt liom. Ach ní féidir leatsa na réaltaí a stoitheadh!

- Ní féidir, ach féadaim iad a chur sa bhanc.

- Cad is ciall leis sin?

- Is é is ciall leis sin go scríobhaim uimhir mo chuid réaltaí ar phíosa beag páipéis. Agus ansin cuirim an páipéar faoi ghlas i

AN PRIONSA BEAG

dtarraiceán.

- Agus an é sin an méid?

- An ea nach leor é?

Tá sin greannmhar, a bhí an prionsa beag ag rá leis féin. Tá sé cineál fileata. Ach níl sé ródháiríre.

An tuairim a bhí ag an phrionsa beag faoi rudaí dáiríre, bhí sí an-difriúil ó thuairim na ndaoine fásta.

- Maiseanois, ar seisean arís, tá bláth agam agus cuirim uisce leis gach lá. Tá trí bholcán agam agus réitím iad amach gach seachtain. Mar réitím an ceann suanach fostá. Ní bheadh a fhios agat choíche. Déanann sé leas mo chuid bolcán, agus déanann sé leas mo bhláthanna, go bhfuil seilbh agam orthu. Ach ní dhéanann tusa leas na réaltaí...

D'oscail an fear gnó a bhéal, ach níor tháinig freagra ar bith leis, agus d'imigh an prionsa beag leis.

Tá na daoine fásta thar a bheith ait, cinnte, a deireadh sé go macánta leis féin le linn an turais.

XIV

Bhí an cúigiú pláinéad an-aisteach. Bhí sé ar an cheann ba lú díobh go léir. Bhí díreach aít go leor ann fá choinne lampá sráide agus fear lasta lampái. Ní fhéadfadh an prionsa beag a dhéanamh amach cén mhaith a bhí le lampá sráide agus fear lasta lampái amuigh ansin sna spéarthaí, ar phláinéad nach raibh cóinéar ná daoine air. Ach dá ainneoin sin dúirt sé leis féin:

- B'fhéidir go bhfuil an fear úd áiféiseach. Ach níl sé chomh háiféiseach leis an rí, nó le fear na mórchúise, nó an fear gnó nó an meisceoir.

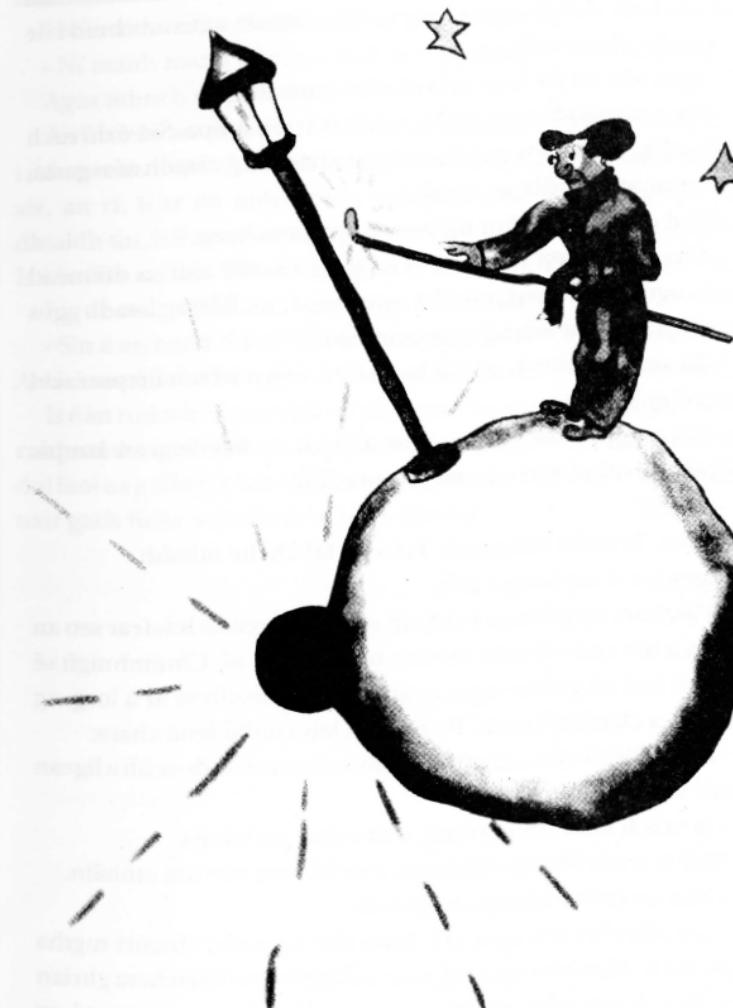
Ar a laghad tá ciall lena chuid oibre. Nuair a lasann sé an lampá sin aige, tá sé mar a bheadh réalta úr á múscaitl aige, nó bláth. Nuair a mhúchann sé an lampá, cuirtear an bláth nó an réalta a chodladh. Is ceird álainn í sin. Agus ceird úsáideach i gceart í ós ceird álainn í.

Nuair a thuirling sé ar an phláinéad, bheannaigh sé go hómósach d'fhear an lampá.

- Go mbeannaí Dia duit. Cad chuige ar mhúch tú do lampá ansin?

- Sin é an t-ordú, arsa fear an lampá. Lá maith agat.
- Cén t-ordú é sin?
- Mo lampá a mhúchadh. Oíche mhaith agat. Agus las sé é arís.
- Ach cad chuige ar las tú éanois?
- Sin é an t-ordú, arsa fear an lampá.
- Ní thuigim, a deir an prionsa beag.
- Níl tuigbheáil ar bith ann, arsa fear an lampá. Is é an t-ordú an t-ordú. Lá maith agat.

Agus mhúch sé an lampá.

AN PRIONSA BEAG

Ansin chuimil sé a éadan le ciarsúra a raibh muileataí dearga air.

- Is millteanach an cheird seo atá agam. Bhí sí le ciall sna seanlaethanta. Mhúchainn ar maidin agus lasainn tráthnóna. Bhí an chuid eile den lá agam le mo scíth a ligean, agus an chuid eile den oíche chun codlata...

- Agus idir an dá linn athraíodh an t-ordú?

- Níor athraíodh an t-ordú, a deir fear an lampá. Sin é díreach an fhadhb! Ó bhliain go bliain tá an pláinéad ag casadh níos gasta, agus níor athraíodh an t-ordú!

- Cad chuige a bhfuil tú? arsa an prionsa beag.

- Chuige seo atá mé go bhfuil sé ag casadh uair sa nóiméad anois, agus níl meandar scíthe agam níos mó. Bím ag lasadh agus ag múchadh uair amháin sa nóiméad!

- Tá sin greannmhar! Na laethanta anseo ní mhaireann siad ach nóiméad!

- Níl sé greannmhar ar chor ar bith, a deir fear an lampá. Táimid ag caint anseo le mí cheana féin.

- Le mí?

- Is ea. Tríocha nóiméad. Tríocha lá! Oíche mhaith.

Agus las sé an lampá arís.

D'amharc an prionsa beag air agus ba għreann leis fear seo an lampá a bhí chomh dílis sin don ordú a fuair sé. Chuimhnigh sé ar dhul faoi na gréine agus ar an dóigh a dtéadh sé ar a lorg, ag bogadh a chathaoireach. Ba mhaith leis cuidiú lena chara:

- Bhfuil fhios agat...tá a fhios agamsa bealach le do scíth a ligean nuair is maith leat...

- Is maith liom sin i gcónaí, a deir fear an lampá.

Mar is féidir bheith dílis agus leisciúil san aon am amháin.

Lean an prionsa beag ar aghaidh:

- An pláinéad seo agat, trí choiscéim agus tá a chuairt tugtha agat. Níl le déanamh agat ach siúl mall go leor le fanacht sa ghrian i gcónaí. Nuair a ba mhaith leat do scíth a ligean, téann tú ag

AN PRIONSA BEAG

siúl...agus mairfidh an lá chomh fada agus is maith leat.

- Níl mé mórán níos faide chun cinn, arsa fear an lampá. Is é is maith liomsa sa saol mo chodladh a dhéanamh.

- Ní maith mar a tharla, arsa an prionsa beag.

- Ní maith mar a tharla, a deir fear an lampá. Lá maith agat.

Agus mhúch sé an lampá.

An fear sin anois, a dúirt an prionsa beag leis féin agus é ag dul i mbun a aistir arís, bheadh an chuid eile acu ag caitheamh anuas air, an rí, fear na mórchúise, an meisceoir, an fear gnó. Ina dhiaidh sin, is é an t-aon duine acu é nach ábhar magaidh liom é. Is é an fáth atá leis, b'fhéidir, gur spéis leis rud éigin seachas é féin.

Lig sé osna aiféala as, agus dúirt leis féin arís:

- Sin é an t-aon duine acu a bhféadfainn cara a dhéanamh as. Ach tá an pláinéad sin aige róbheag dáiríre. Níl slí ann do bheirt...

Is é an rud nár theastaigh ón phrionsa beag a admháil, go raibh caitheamh aige i ndiaidh an phláinéid sin an tsonais, mar go raibh dul faoi na gréine le feiceáil ann mille ceithre chéad agus daichead uair gach fiche a ceathair uair an chloig!

An séú pláinéad, bhí sé deich n-uaire níos fairsinge. Bhí seanduine ina chónaí ann a scríobhadh leabhair mhillteanacha mhóra.

- Féach! Seo taiscealaí chugainn! ar seisean go beo, nuair a chonaic sé an prionsa beag.

Shuigh an prionsa beag síos ar an tábla agus tharraing sé a anáil bomaite.

- Cá has duit? arsa an seanduine leis.

- Cén leabhar mór é sin? arsa an prionsa beag. Cad atá ar siúl agat anseo?

- Is tíreolaí mise, a deir an seanduine.

- Cén sórt duine tíreolaí?

- Is duine léannta é a bhfuil a fhios aige cá bhfuil na farraigí, na haibhneacha, na bailte móra, na sléibhte agus na gaineamhlaigh.

- Tá sé sin fíor-inspéis, arsa an prionsa beag.

Sin ceird cheart ar deireadh! Agus thug sé spléachadh timpeall ar phláinéad an tíreolaí. Ní fhaca sé riamh go dtí sin pláinéad chomh maorga leis.

- Tá sé go hálainn, an pláinéad seo agat. An bhfuil aigéan ar bith agat?

- Cad é mar a bheadh a fhios agam sin? arsa an tíreolaí.

- Uch! (Bhí díomá ar an phrionsa beag). Agus an bhfuil sléibhte agat?

- Ní bheadh a fhios agam, arsa an tíreolaí.

- Agus bailte móra agus aibhneacha agus gaineamhlaigh?

- Ní bheadh a fhios agam sin ach oiread, arsa an tíreolaí.

- Ach is tíreolaí thú!

- Tá sin ceart, arsa an tíreolaí, ach ní taiscealaí mé. Tágann tanas iomlán taiscealaithe orm. Ní dual do thíreolaí cuntas a dhéanamh ar bhailte móra, ar aibhneacha, ar shléibhte, ar fharraigí, ar aigéin agus ar ghaineamhlaigh. Is duine róthábhachtach é tíreolaí le bheith ag spaisteoireacht thart. Ní fhágann sé a oifig. Ach tagann taiscealaithe ar cuairt chuige ansin. Cuireann sé ceisteanna orthu, agus scríobhann sé síos an méid is cuimhin leo. Agus más spéis leis a ndeir duine acu, cuireann an tíreolaí fiosrú ar siúl ag féacháil an duine ionraic é an taiscealaí.

- Cad chuige sin?

- As siocair taiscealaí a d'inseodh bréag, tharraingeodh sé an tubaiste ar na leabhair thíreolais. Agus taiscealaí a bheadh ag ól barraíocht mar an gcéanna.

- Cad chuige sin? a deir an prionsa beag.

- Mar go bhfeiceann meisceoirí gach rud faoi dhó. Ansin scríobhfadh an tíreolaí síos dhá shliabh san áit nach bhfuil ach ceann amháin.

AN PRIONSA BEAG

- Tá a fhios agamsa duine, arsa an prionsa beag, a dhéanfadh fíor-dhrochthaiscealaí.

- B'fhéidir. Mar sin, má tá an chuma air go bhfuil an taiscealaí ionraic, déantar iniúchadh ar an rud atá fionnta aige.

- Téann sibh a bhreathnú air?

- Ní théann. Bheadh sé sin róchasta. Ach éilimid ar an taiscealaí cruthúnais a thabhairt dúinn. Mar shampla, más sliabh mór atá fionnta aige, éilimid air clocha móra a thabhairt ar ais chugainn uaidh.

Leis sin tháinig corráí ar an téreolaí.

- Ach seo, tú féin, tháinig tú ó i bhfad i gcéin! Is taiscealaí tusa! Inseoidh tú dom fá dtaobh de do phláinéad féin!

Agus d'oscaill an téreolaí a leabhar mó agus chuir bior ar a pheann luaidhe. Mar is le peann luaidhe a bhreactar síos tuairisci na dtaiscealaithe i dtús báire. Ní scríobhtar i ndúch iad go dtí go gcuireann an taiscealaí na cruthúnais ar fáil.

- Lean ort mar sin, a d'iarr an téreolaí.

- Ó, arsa an prionsa beag, níl an baile s'agamsa róspéisiúil; tá sé an-bheag. Tá trí bholcán agam. Dhá bholcán atá beo, agus bolcán amháin atá marbh. Ach ní fios cad a tharlódh.

- Ní fios, arsa an téreolaí.

- Tá bláth agam chomh maith.

- Ní airímid na bláthanna, arsa an téreolaí.

- Cad chuíge sin? Nach iad is deise ar fad!

- Mar go bhfuil bláthanna gearrshaolach.

- Cad é is ciall le 'gearrshaolach'?

- Na leabhair thíreolais, a deir an téreolaí, is iad na leabhair is luachmhaire dá bhfuil ann. Ní théann siad as faisean in am ar bith. Is annamh a fhágann sliabh a áit. Is annamh a chailleann an fharraige a cuid uisce. Rudaí buana a scríobhaimidne síos.

- Ach féadann bolcán mhabhá múscailt, arsa an prionsa beag, ag briseadh isteach air. Cad é is ciall le 'gearrshaolach'?

AN PRIONSA BEAG

- Cé acu atá bolcán marbh nó beo, is cuma dúinne, arsa an téreolaí. Is é an sliabh is tábhachtach linne. Ní athraíonn sé.

- Ach cad é is ciall le 'gearrshaolach'? a deir an prionsa beag arís, nár chuir suas riamh do cheist ón uair amháin a bhí sí fiafraithe aige.

- Ciallaíonn sé "i bpriacal dul ar ceal go luath."

- Cinnte dearfa.

Tá mo bhláth gearrshaolach, a deir an prionsa beag leis féin, agus gan aici ach ceithre dhealg le í féin a chosaint ar an saol mó! Agus d'fhág mise ina haonar í sa bhaile!

Ba í sin an chéad iarracht d'aiféala a tháinig air. Ach ghlac sé misneach arís:

- Cad é a mholfá dom cuairt a thabhairt air? a d'fhiabraigh sé.

- An pláinéad Talamh, arsa an téreolaí leis. Tá dea-cháil air... Agus d'imigh an prionsa beag leis, ag machnamh ar a bhláth.

XVI

An seachtú pláinéad mar sin, is é an Talamh a bhí ann. Anois ní haon phláinéad coitianta é an Talamh céanna! Áirítear céad agus a haon déag de ríthe air (agus ríthe na hAfraice á gcur sa chuntas, ar ndóigh), seacht míle tíreolaí, naoi gcéad míle fear gnó, seacht milliún go leith de mheisceoirí, trí chéad agus aon mhilliún déag de dhaoine mórchúiseacha, is é sin le rá, amuigh agus istigh ar dhá mhíle milliún de dhaoine fásta.

Le tuairim a thabhairt daoibh d'ollmhéid an Talaimh, féadaim a rá libh go mb'éigean, sular fionnadh an leictreachas, slua de lucht lasta lampái sráide a choinneáil ar bun a raibh ceithre chéad seasca a dó míle, cúig chéad agus a haon déag ar a líon.

B'iontach an radharc é ach bheith giota amach uaidh. Bhíodh an slua sin ag gluaiseacht agus é faoi stiúir mar a bheadh trúpa rinceoirí ar stáitse. Bhíodh an chéad seal ag lucht lasta na lampái sa Nua-Shéalainn agus san Astráil. Ansin nuair a bhí a gcuid lampái lasta acu siúd, théadhl siad a luí. Ina dhiadair sin isteach sa damhsa ar a seal le lucht lasta na lampái sa tSín agus sa tSibéir. Ansin chaolaíodh iad sin leo isteach sna cliatháin. Tar éis sin bhíodh a seal ag lucht lasta lampái na Rúise agus na hIndia. Agus ansin seal na hAfraice agus na hEorpa. Ansin lucht Mheiriceá Theas. Ina ndiaidh siúd lucht Mheiriceá Thuaidh. Agus ní bhíodh bun cleite isteach ná barr cleite amach orthu agus iad ag teacht isteach ar an stáitse ina n-ord. Bhí sé fíorálainn.

Ní raibh ach beirt ann a raibh saol gan seift gan saothar acu, agus ba iad fear lasta an aon lampá amháin a bhí ag an Mhol Thuaidh, agus a leathchúpla ag aon lampá amháin a bhí ag an Mhol Theas. Ní raibh obair acusan ach dhá uair sa bhliain.

XVII

Nuair a bhíonn tú ar son grinn, is minic a insíonn tú bréigín beag. Ní raibh an fhírinne ar fad agamsa nuair a bhí mé ag caint fá dtaobh den lucht lasta lampái. Tá an baol ann go gcuirfidh mé daoine amú nach bhfuil eolach ar an phláinéad seo againne. Ní

thógann an cine daonna móran spáis ar fad ar an Talamh. An dá mhíle milliún duine atá ina gcónaí ann, dá mbeadh siad go léir ina seasamh dlúite lena chéile, mar a bheadh siad ag cruinniú, thoillfeadh siad gan stró i gcearnóg phoiblí a bheadh fiche mile ar fhad agus fiche mile ar leithead. D'fhéadfá an cine daonna go léir a chruchadh le chéile ar oileánín beag ar bith de chuid an Aigéin Chiúin.

Na daoine fásta, ar ndóigh, ní chreidfidh siad thú. Síleann siad siúd go dtógann siad cuid mhór spáis. Dar leo féin, tá siad chomh toirtiúil le crann baobab. Molaigí dóibh mar sin an cuntas a dhéanamh. Bíonn dúil mhór acu sna figiúirí; taitneoidh sé sin leo. Ach ná cuirigí bhur gcuid ama féin amú leis an sclábháiocht sin. Níl gá leis. Tá muinín agaibh asamsa.

Agus an prionsa beag tagtha ar an Talamh, ba mhór an chúis iontais dó nach raibh duine ar bith le feiceáil. Bhí eagla ag teacht air go raibh sé ar an phláinéad contráilte, nuair a chorraigh lúb a raibh dath na gealaí air sa ghaineamh.

- Oíche mhaith, arsa an prionsa beag ar eagla na heagla.
- Oíche mhaith, arsa an nathair.
- Cén pláinéad a bhfuil mé tar éis tuirlingt air? a d'fhiabraigh an prionsa beag.
- Ar an Talamh, san Afraic, a d'fhreagair an nathair.
- Á!...an ea nach bhfuil duine ar bith ar an Talamh mar sin?
- Fásach atá ann anseo. Ní bhíonn duine ar bith sna fásraighe. Tá an Talamh leathan, a deir an nathair.

Shuigh an prionsa beag síos ar chloch agus d'amharc sé suas i dtreo na spéire:

- Níl a fhios agam, ar seisean, an bhfuil na réaltaí lasta suas ionas gur féidir le gach duine a cheann féin a aimsiú lá éigin. Breathnáigh mo phláinéad féin. Tá sé díreach os ár gcionn...Ach nach fada i gcéin uainn atá sé!

- Tá sé go hálainn, arsa an nathair. Cad é a thug anseo thú?

- Tá deacrachtaí agam le bláithín, arsa an prionsa beag.
- Á! a deir an nathair.
- Agus thit a dtost orthu.
- Cá bhfuil na daoine? arsa an prionsa beag as a mhachnamh.
- Bíonn sé beagán uaigneach san fhásach.
 - Bíonn sé uaigneach i measc daoine fosta, arsa an nathair.
 - Bhreathnaigh an prionsa beag uirthi tamall fada:
 - Is ait an t-ainmhí thú, a deir sé sa deireadh, chomh caol le mo mhéar...
 - Ach is treise mé ná méar rí, arsa an nathair.
 - Tháinig draothadh gáire ar an phrionsa beag:
 - Níl tú chomh láidir sin...Níl crúba fút fiú amháin...Ní thig leat taisteal fiú amháin...
 - Tig liom thú a aistriú níos faide i gcéin ná mar a dhéanfadh long, arsa an nathair.

Chorn sé é féin thart ar an mhurmán ar an phrionsa beag, mar a bheadh bráisléad óir ann:

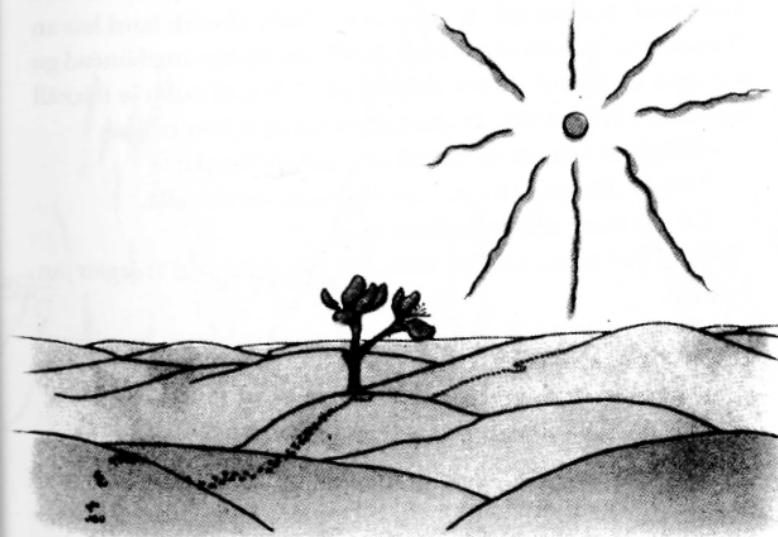
- An té a mbainim leis, fágann ar ais é sa chré as ar tháinig sé, ar seisean arís. Ach tá tusa fionghlan agus is ó réalta duit...
- Níor thug an prionsa beag freagra ar bith air.
- Cuireann tú trua orm, tá tú chomh lag sin, agus tú ar an Talamh cadránta seo. Tig liom cabhrú leat lá éigin má bhíonn an iomarca cumha ort i ndiaidh do phláinéid féin. Tig liom...
- Ó, tuigim go maith thú, a deir an prionsa beag, ach cad chuige a mbíonn tú ag labhairt i ndubhfhocail i gcónaí.
- Tugaim réiteach orthu go léir, arsa an nathair.
- Agus thit a dtost orthu arís.

XVIII

Thriall an prionsa beag ó cheann ceann an fhásaign agus níor casadh air ach aon bhláth amháin. Bláth thrí bpíotal, bláithín beag bídeach gan aird.....

- Go mbeannaí Dia duit, arsa an prionsa beag.
- Dia agus Muire duit féin, arsa an bláithín.
- Cá bhfuil na daoine? a d'fhiabraigh an prionsa beag go béasach.

Bhí an bláth i ndiaidh carbhán a fheiceáil ag dul thart lá amháin:

- Na daoine? Tá, creidim, seisear nó seachtar acu ann. Fuair mé spléachadh orthu na blianta ó shin. Ach níl a fhios agam in am ar bith cá bhfuil fáil orthu. Siabann an ghaoth roimpi iad. Níl fréamhacha ar bith acu, agus is mó an bac orthu an méid sin.

- Slán agat, a deir an prionsa beag.
- Slán leat, a dúirt an bláth.

XIX

Chuaigh an prionsa beag suas go barr ar shliabh ard. Níor bh eol dó mar shléibhte go dtí sin ach ína trí bholcán dá chuid féin nár tháinig ach go glúin air. Agus ba ghnách leis an bolcán marbh a úsáid mar shaoisteog. "Ar mhullach sléibhe chomh hard leis an cheann seo," a dúirt sé leis féin, "beidh mé in ann an pláinéad go léir agus na daoine go léir a fheiceáil..." Ach ní raibh le feiceáil aige uaidh ach stacáin de charraigeacha agus bior orthu.

- Hóigh, ar seisean de scread ar eagla na heagla.
- Hóigh...Hóigh...Hóigh....a d'fhreagair an macalla.
- Cé thú féin? arsa an prionsa beag.
- Cé thú féin....Cé thú féin...Cé thí féin? a d'freagair an macalla.
- An mbeidh tú i do chara agam, tá mise i m'aonar, ar seisean.
- Tá mise i m'aonar...tá mise i m'aonar....tá mise i m'aonar...a d'fhreagair an macalla.

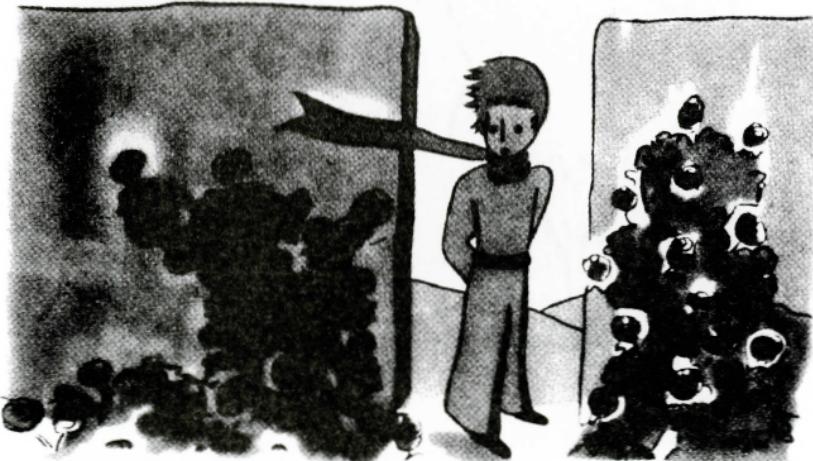
Nach aisteach an pláinéad é! a dúirt sé leis féin. Tá sé tirim ar fad, agus bioranta ar fad agus goirt ar fad. Agus tá easpa samhlaíochta ag na daoine ann. Níl de chaint acu ach an rud a deirtear leo a rá arís...Thiar sa bhaile bhí bláth agam: ise a bhaineadh ceann den chomhrá i gcónai...

XX

Ach tharla ar deireadh, i ndiaidh bheith ag siúl dó trí dhumphacha gainimh, carraigeacha agus ráthanna sneachta, gur tháinig an prionsa beag ar bhóthar. Agus triallann na bóithre uilig ionsar dhaoine.

- Go mbeannaí Dia daoibh, ar seisean.
- Gairdín a bhí ann, líonlán de rósanna.
- Dia agus Muire duit, a dúirt na rósanna.
- D'amharc an prionsa beag orthu. Bhí siad go léir cosúil lena bhláithín féin.
- Cé sibhse? ar seisean leo, agus iontas an domhain air.
- Is rósanna sinn, a d'fhreagair na rósanna.
- Á, arsa an prionsa beag...

Agus tháinig míshásamh móir air. Dúirt an bláth leis nach raibh a macasamhail eile dá cineál sa chruinne. Agus féach, bhí siad cúig mhíle ann, iad go léir mar a chéile, san aon ghairdín amháin.

"Bheadh fearg cheart uirthi," ar seisean leis féin, "dá bhfeicfeadh sí sin... Dhéanfadh sí casachtach mhillteanach agus ligfeadh sí uirthi go raibh an bás aici le himeacht ar an mhagadh. Agus chaithfinne a ligean orm go raibh mé á bAnaltracht, nó mura ndéanfainn é, ligfeadh sise í féin leis an bhás, chun céim síos a bhaint asam..."

Ansin dúirt sé leis féin arís: "Mheas mé go raibh bláth agam mar shaibhreas nach raibh a leithéid eile ann, agus níl agam ach róisín coitianta. É sin agus mo thrí bholcán nach dtílaghann ach go glúin orm, agus a bhfuil ceann acu múchta marbh go deo, b'fhéidir, ní móir an prionsa a dhéanann an méid sin díom..." Agus luigh sé síos san fhéar agus chaoin sé uisce a chinn.

XXI

Is ag an phointe sin a tháinig an madra rua ar an láthair:

- Dia duit, arsa an madra rua.
- Dia agus Muire duit, arsa an prionsa beag go béasach.
- Thiontaigh sé thart agus ní raibh dada le feiceáil.
- Tá mé anseo, arsa an guth, faoin chrann úll...
- Cé tú féin? arsa an prionsa beag. Nach tú atá dóighiúil...
- Madra rua is ea mise, arsa an madra rua.
- Gabh anall agus bí ag súgradh liom, a d'iarra an prionsa beag air. Tá mé dubhach gruama...
- Ní féidir liom dul ag súgradh leat, arsa an madra rua. Níl mé clóite.

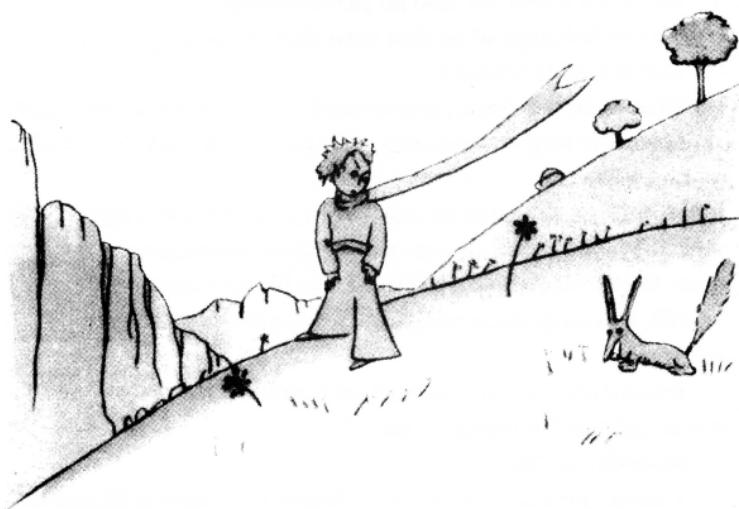
AN PRIONSA BEAG

AN PRIONSA BEAG

- Cad é sin a deir tú? arsa an prionsa beag.
Ach chuimhnigh sé air féin agus dúirt sé arís:
- Cad is ciall le 'clóite'?
- Ní as an áit seo duitse, arsa an madra rua. Cad é atá á lorg agat?
- Tá mé ar lorg daoine, arsa an prionsa beag. Cad é is ciall le 'clóite'?
- Na daoine seo, arsa an madra rua, tá gunnaí acu agus bíonn siad ag seilg. Is mór an crá croí é! Agus coinníonn siad ceárca fostá. Sin an rud is mó is spéis leo. An bhfuil ceárca á lorg agat?
- Níl, arsa an prionsa beag. Cairde atá á lorg agam. Cad é is ciall le 'clóite'?
- Is rud é a ndéantar dearmad air rómhinic, arsa an madra rua. Is é is ciall leis "snaidhm a chur..."
- Snaidhm a chur?
- Cinnte, arsa an madra rua. Chomh fada agus a bhaineann liomsa, níl ionat go fóill ach gasúr beag ar aon dul le céad míle gasúr beag eile. Agus níl gá ar bith agam leat. Agus níl gá agat sa liomsa ach oiread. Dar leatsa nach bhfuil ionam ach madra rua ar aon dul le céad míle madra rua. Ach má dhéanann tú mise a chló, beidh gá againn lena chéile. Ní bheidh do leithéid eile ar domhan, dar liomsa. Ní bheidh mo leithéid eile ar domhan, dar leatsa...
- Tá tú tuigbheála agam, arsa an prionsa beag. Tá bláth ann... Creidim go bhfuil mé clóite aicise...
- Is féidir sin, arsa an madra rua. Feiceann tú gach aon sórt rudaí ar an Talamh...
- Ó, chan ar an Talamh atá sí, arsa an prionsa beag.
- Tháinig cuma na fiosrachta ar an mhadra rua:
- Ar phláinéad eile atá sí?
- Is ea.
- An bhfuil lucht seilge ar an phláinéad sin?
- Níl.

AN PRIONSA BEAG

- Tá sin spéisiúil! Agus an bhfuil clearca ann?
- Níl.
- Níl rud ar bith foirfe, arsa an madra rua, ag ligean osna dó. Ach tharraing an madra rua an scéal anuas arís:
- Is liosta leadránach an saol atá agam. Bím sa tóir ar chearca, bíonn daoine sa tóir ormsa. Tá na clearca go léir cosúil lena chéile, agus tá na daoine go léir cosúil lena chéile. Tá mé cineál tuartha de. Ach má dhéanann tusa mé a chló, beidh mo shaol mar a bheadh sé lán gréine. Beidh fuaim coiscéime ar m'aithne atá difriúil ó gach coiscéim eile. Coiscéim dhaoine eile, cuireann siad siar ar ais faoin talamh mé. Ach do choiscéimse, glaofaidh sí orm amach as mo bhrocach, mar a bheadh fonn ceoil ann. Agus chomh maith leis sin féach! An bhfeiceann tú goirt an arbhair ansin thíos uait?

Ní ithimse arán. Níl maith ar bith sa chruthneacht domsa. Na goirt arbhair úd, ní thugann siad rud ar bith chun cuimhne

AN PRIONSA BEAG

domsa. Agus is bocht an scéal é sin! Ach tusa, tá gruaig ar dhath an óir agat. Beidh sé iontach mar sin nuair a bheas mé clóite agat! An chruthneacht sin, atá ar dhath an óir, cuirfidh sí tusa i gcuimhne dom. Agus beidh dúil agam i bhfuaim na gaoithe sa chruthneacht...

Thit a thost ar an mhadra rua agus bhreathnaigh sé tamall fada ar an phrionsa beag:

- Más é do thoil é...déan mé a chló, ar seisean.
- Níor mhiste liom, arsa an prionsa beag, ach níl móran ama agam. Ní mó dom cairde a aimsiú, agus aithne a chur ar a lán nithe.
- Ní chuireann tú aithne ach ar na nithe a chlónn tú, arsa an madra rua. Na daoineanois, níl an t-am acu níos mó aithne a chur ar aon ní. Ceannaíonn siad rudaí réamhdhéanta ó lucht díolta. Ach ó tharla nach bhfuil aon lucht díolta cairde ann, níl cairde

